

1129

B.A./B.Sc.(General)-3rd Semester
Religious and Sikh Studies
Paper-III: Sikh Religion and History
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 90

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting one question from each Unit.

**_*_

I. Attempt any nine of the following in about 25-30 words each: -

- (a) Sachiar and Jeevan Mukht
- (b) Punj Khand
- (c) Interpretation of Mool-Manter
- (d) Akal Takhat
- (e) Concept of Martyrdom
- (f) Family relation between Guru Teg Bahadur ji and 8th Guru
- (g) Who wrote the Sukhmani Sahib?
- (h) The language of Zafarnama and Chandi di Var.
- (i) Guru and Gurmukh
- (j) Hukam and Razaa
- (k) The Importance of Japuji's saloks
- (l) Guruship (9×2)

UNIT – I

- II. In which country is Kartarpur Sahib located? Describe the importance of 'Kartarpur Sahib' and 'Kartarpur Laangha' for the 'Nanak Nam Leva' Community? (18)
- III. Explain the contribution of Guru Angad Dev ji in the development of 'Gurmukhi Lippy'. (18)

UNIT – II

- IV. With which Guru is the concept of 'Meeri-Peeri' associated? Describe the main reasons behind the existence of this concept. (18)
- V. How many wars were fought by Guru Gobind Singh ji? Explain. (18)

UNIT – III

- VI. Explain the contribution of Baba Farid ji to the Guru Granth Sahib. (18)
- VII. Explain the contribution of 'Bhatts' to the sikh community. (18)

UNIT – IV

- VIII. Explain the main reasons behind the editing of Guru Granth Sahib and explain its editing scheme. (18)
- IX. Explain the main reasons behind Khalsa's foundation and describe its formation. (18)

**_*_

(Hindi & Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰश्न संख्या 1 अनिवार्य है तथा भाग (1-4) में से एक-एक प्रश्न का चयन करते हुए, सभी में से कुल पाँच प्रश्न करें।

**_*_*

- निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों का उत्तर 25-30 शब्दों में दें—
 - सत्यता और जीवन मुक्त।
 - पाँच खण्ड।
 - मूलमंत्र की व्याख्या।
 - अकाल तख्त।
 - शाहीदी का सफल्य।
 - गुरू तेग बहादुर जी का आठवें गुरू के साथ पारिवारिक रिश्ता।
 - सुखमनी साहिब की रचना किसने की?
 - 'जफरनामा' और 'चंडी की वार' की भाषा कौन सी है?
 - गुरू और गुरूमुख।
 - हुकम और रजा।
 - जपुजी में दिए गए श्लोकों का महत्व।
 - गुरू पदवी।

भाग-1

- करतारपुर साहिब कौन से देश में स्थित है? नानक नाम लेवा समिति (समुदाय) के लिए 'करतारपुर साहिब' और 'करतारपुर लाघा' का क्या महत्व है?
- गुरूमुखी लिपि के विकास में गुरू अगद देव जी के योगदान का वर्णन कीजिए।

भाग-2

- मीरी पीरी का सिद्धान्त कौन से गुरू से सम्बन्ध रखता है? इस सिद्धान्त के अस्तित्व में आने वाले सहायक कारणों की व्याख्या कीजिए।
- गुरू गोविन्द सिंह की सभी लड़ाईयों (युद्धों) का वर्णन कीजिए।

भाग-3

- बाबा फरीद की गुरू ग्रंथ साहिब के प्रति देन की व्याख्या कीजिए।
- भाटो द्वाय सिख जगत को दी गई देन का वर्णन कीजिए।

भाग-4

- गुरू ग्रंथ साहिब की सम्पादन के प्रमुख कारण और इसकी सम्पादन विधि का वर्णन कीजिए।
- खालसा की सिरजना की उत्पत्ति और रचना की व्याख्या कीजिए।

**_*_*

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

**_*_*

- ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ—
 - ਸਚਿਆਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ।
 - ਪੰਜ ਖੰਡ।
 - ਮੂਲ-ਮੰਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।
 - ਅਕਾਲ ਤਖਤ।
 - ਸਹੀਰੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।
 - ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਖਵੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਾ।
 - ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ।
 - 'ਜਫਰਨਾਮਾ' ਅਤੇ 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ।
 - ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖ।
 - ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਰਜਾ।
 - ਜਪੁਜੀ ਦੇ ਸਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ।
 - ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ।

ਭਾਗ-1

- ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ? 'ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ' ਅਤੇ 'ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਘਾ' ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਰਖਦਾ ਹੈ?
- ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

- ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ? ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ? ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

- ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਭੱਟਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

- ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਣਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

**_*_*